

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Екатерина Иванова Михайлова

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Относно дисертационен труд на тема

„Политически и институционални фактори в процеса на изготвяне и приемане на българската Конституция (1990-1991)“

представен от Димитър Асенов Ганев

за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02. Политология

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

В дисертацията се разглежда проблематика, която е подчертано актуална и значима, тъй като се отнася до българската конституция от 1991г., която поставя фундамента за развитието на политическите процеси в страната ни. Научно-теоретичната актуалност се обосновава от необходимостта да бъде подложен на задълбочен анализ цялостния процес на българския преход, основан на политическите и институционални фактори, които са повлияли в процеса на изготвянето и приемането на Конституцията. Научно-приложната значимост се базира на цялостно изследване и аргументация на документите и дискусиите, съпътстващи процеса на изработването на Конституцията.

Подробно и систематично са проучени:

а. Началото на трансформацията на тоталитарната система, преминаваща през Горбачовата „перестройка“; разпадът на режимите в Централна и Източна Европа; крахът на българския социализъм;

б. Кръглата маса: пътят на българската кръгла маса; международния контекст на българската кръгла маса; политическата геометрия на

българската кръгла маса; документите и дискусиите на българската кръгла маса, както и оценката ѝ.

в. Дейността на 7-то ВНС: изборите за ВНС; конституирането и нормативната основа на ВНС; конституционните дебати, разгледани по теми.

г. Политическите и институционални фактори, формирали конституционните текстове по съответните раздели на Конституцията.

д. Участниците на Кръглата маса; Народните представители в 7-то ВНС; Конституционният проект, раздаден на депутатите в 7-то ВНС преди началото на дебатите на първо четене, изготвен от конституционната комисия; Конституцията на Република България, приета от 7-то ВНС на 12 юли 1991г.; Сравнение между конституционния проект и окончателните текстове на приетата Конституция.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Основният изследователски въпрос – конституционният въпрос, е поставен ясно и логично е обоснован. Дефинирани са 11 изследователски задачи, систематизирани хронологично. Те са разгледани последователно, фактите са подложени на анализ и на тази основа са направени изводите. Авторът, следвайки поставените си цели и задачи, разделя дисертационния си труд на четири глави, за да обхване в пълнота атмосферата на протеклите политически процеси, през всичките етапи, имащи отношение към създаването на Конституцията. На основата на изследването си дава отговор защо България приема на толкова ранен етап изцяло нова Конституция.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Избраната методология от дисертанта е интердисциплинарна и подхода е комплексен. Това дава възможност за по-голяма пълнота на изследвания въпрос. Посредством анализ на политическите документи и политическите речи, авторът е създал възможност да се добие представа за основните позиции на участниците в създаването на Конституцията. Използваният сравнително политико-исторически анализ създава възможност да се видят спецификите на българския преход.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Дисертацията притежава реални теоретични и практико-приложни приноси.

Сред научно-теоретичните приноси следва да се отбележат:

- спецификите на трансформациите и действието на Кръглите маси в Източна Европа.
- връзката между Кръглата маса и Конституцията от 1991г., чрез систематизиране на процесите, съпътстващи свикването на 7-то ВНС и конкретизацията на приетите текстове.
- систематизиране на конституционния дебат в политологичен контекст.
- влиянието на политическите процеси, веднъж в Източва Европа, на второ място - в България.
- политологичен анализ на Конституцията от 1991г.

Сред практико-приложните приноси заслужават специално внимание:

- Приложенията към дисертационния труд и най-вече сравнението между конституционния проект и окончателните текстове на приетата Конституция.

Авторефератът, изготвен от докторанта, отговаря изцяло на изискванията. Приемам посочената в него самооценка за приносите на дисертацията относно постигнатите научни и приложни резултати и приноси. Изводите, систематизирани в самооценката, допълват дисертационния труд и му дават завършен вид.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

По проблемите на дисертационния труд докторантът има пет самостоятелни научни публикации. Те се отнасят до въпроси от темите в изследването. И петте публикации са в авторитетни научни сборници и периодични издания.

6. Мнения, препоръки и бележки

Изследването е композиционно цялостно изградено в логична последователност на поставените въпроси. Общата ми оценка е категорично положителна.

Имам конкретни въпроси, бележки и препоръки, които според мен биха допринесли за изследването, ако то бъде публикувано:

- a. При разглеждането на историческия конституционен контекст, освен влиянието на Търновската конституция, да се отбележи и това от Конституцията от 1971г., от която също има заимствани изцяло текстове.
- b. При обосновката за избора за форма на държавно управление да се обоснове защо се избира формата на парламентарното управление.
- c. При разглеждането на правомощията на президента липсата на законодателна инициатива е логично и типично за страните с парламентарно управление, както и отлагателното му вето не е „слабо“, а при сравнителноправните анализи се определя като „умерено“, тъй като се преодолява не с обикновено, а с абсолютно мнозинство.
- d. При разглеждането на съдебната власт и въпросите за несменяемостта на магистратите да се допълнят с преходните и заключителни разпоредби, които показват намерението бързо заварените съдии, прокурори и следователи от тоталитарния период да получат този статут.

7. Заключение

Основният извод, до който убедено стигам, е, че трудът на Димитър Ганева има реална научна значимост и е цялостно изследване на политическите и институционални фактори за изготвянето и приемането на Конституцията от 1991г. Разгледаният период от 1990-1991 е наситен с политически събития, които дават отпечатък върху институционалното развитие на България и бележат за десетилетия тенденции в политическия ни живот. Авторът изследва, поставя и доразвива съществуващите теоретични знания и практически опит за събитията и процесите, произтекли в този период.

Поради това определям дисертационния труд на Димитър Ганев като отговарящ на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Като член на научното жури

давам положителна оценка на дисертационния труд „Политически и институционални фактори в процеса на изготвяне и приемане на българската Конституция (1990-1991)” и на това основание предлагам на научното жури да присъди на Димитър Ганев образователната и научна степен „доктор” по професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02. Политология”.

06.10.2016г.

ПОДПИС:

проф. д-р Екатерина Михайлова